

HYVÄT VALTUUTETUT, PUHEENJOHTAJA, LÄSNÄ OLEVAT VIRKAMIEHET, LEHDISTÖ JA MUUT LÄSNÄOLIJAT

Vuosi 2025 oli lähes koko kuntakentällä taloudellisesti vaativa. Koko kuntasektorilla huomio kohdistus entistä enemmän talouden tasapainon säilyttämiseen myös pidemmällä aikavälillä eikä ainoastaan yksittäisen talousarvion näkökulmasta.

Käsissämme on tämän valtuustokauden ensimmäinen arviointikertomus, jota on valmisteltu syyskauden aikana toteutuneissa arviointitilaisuuksissa ja nyt kevätkaudella laatimalla kertomuksen sisältöä. Tämä on ollut aikaa, jolloin kaupungissa on laadittu uutta strategiaa hyvän tulevaisuuden pohjaksi, valmisteltu mittavia kaupungin elinvoimaa lisääviä investointeja.

Aikaamme ovat leimanneet edelleen jatkuvat myllerrykset maailmalla sekä talouden epätasapaino ja liian suuri työttömyys kotimaassamme. Elämme aikaa joka monella tavalla haastaa niin maata, hyvinvointialueita ja kuntia kuin perheitä ja yksittäisiä ihmisiä.

Olemme vuoden aikana kutsuneet lautakunnan tilaisuuksiin kaupungin johtoa ja eri alojen asiantuntijoita ja saaneet kuulla kaupungimme kokonaistilanteesta ja eri toimialojen tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnan vaikuttavuudesta.

Kunnan toiminnalle ja taloudelle asettavista tavoitteista päättää kuntalain mukaan kunnanvaltuusto. Talousarvio- ja suunnitelmat on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamisen turvataan. Talousarviosaa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminan ja talouden vuositavoitteet

- * Valtuuston päätökset ja linjaukset ohjaavat arvioitiamme valtuuston hyväksymän talousarvioon kirjatut sitovat tavoitteet ovat vuosittain arvioitimme kohteena.
- * Kaupungin ohjeiden mukaan tavoitteiden tulee olla mahdollisimman selkeitä ja yksiselitteisiä
- * Talousarvion sitovan ja muun toiminnan tavoitteen toteuttumisen edellytyksenä on, että tavoitteen kaikki mittarit toteutuvat
- * Mittari kun tavoitearvo on saavutettu, mittareilla asetetaan lähtö – ja tavoitearvo, lähtöarvona käytetään edellisen tilikauden toteumaa
- * Talousarvion noudattamisohjeiden mukaan sitova tavoite katsotaan toteutuneeksi jos kaikki talousarviossa määritellyt mittarit toteutuvat, mikäli tavoitteelle on asetettu runsaasti mittareita ja yksikin jää toteuttumatta, tavoite jää toteuttumatta.

Talouden tasapaino merkitsee käytännössä sitä, että kaupungin tulot ja menot ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa ja aiemmin syntyneet alijäämät kyetään kattamaan suunnitelmallisesti.

Kaupungin taloutta tasapainotettiin muum muassa koko henkilöstöä koskevilla yhteistoimintaneuvotteluilla. Ne käynnistettiin osana talousohjelmaa huomattavan alijäämäisen taloustilanteen vuoksi.

Vuosikatteen tuloksen on oltava oikeassa suhteessa Harjavillan investointitasoon, jotta kaupunki selviää jatkossa korjaus- ja kasvuinvestoinneista, lainan lyhennyksistä ja pystyy turaamaan asukkaiden peruspalvelut.

- * edellisen vuoden tapaan vuosikate ei riitä kattamaan tilikauden poistoja

Kaupunginhallitus on reagoinut alijäämäiseen taloustilanteeseen

- * Kaupunginhallitus on edellyttänyt hallintokuntia toteuttamaan toimenpiteitä, joita talouasarvio ylitykset saadaan katetuksi tai pienetymään.
- * Kaupunginhallitus on myös antanut suunnitteluohjeessa hallintokunnille ohjeen jossa toivotaan talouasarviota parempaa tulosta ja se edellytti hallintokunnilta kriittistä tarkastelua hankinnoissa
- * Tilikauden tulos oli alijäämäinen
- * Lainan määrä on kuitenkin tilikauden aikana laskenut, lainoista puolet on lyhytaikaista lainaa
- * Voimme todeta, että prosessia on johdettu hyvin

Talouden arvioinnin perusteella hallintokunnissa on toteutettu talouden suunnitelmallista tasapainotusta sitoutuneena. Valtuuston asettamat sitovat talouden tavoitteet toteutuivat taloksellisesti suurimmalta osaltaan.

Sitovien toiminnan tavoitteiden toteutumisen kohdalla huomio kiinnittyy erityisesti työllisyyteen ja tonttikysyntään.

Tavoitteiden kautta johtaminen on keskeinen valtuuston työkalu

Toiminnan tavoitteiden valmistelua kannattaa edelleen kehittää siihen suuntaan, että ne tukevat strategian toteuttamista sekä valtuustokaudella että vuosittain

Talous ja yleinen taloudellinen kehitys

Julkisen talouden keskeiset epävarmuudet liittyvät yleiseen talouden epävarmuuteen ja luottamuksen puutteeseen.

Suomen talous on toipunut vuonna 2025 odotettua heikommin. Julkisen talouden alijäämä on syvä ja velkasuhde kasvaa, arvioi valtionvarainministeriö julkaisemassaan talousennusteessa.

Vuositasolla bruttokansantuote kasvaa tänä vuonna 0,2 prosenttia

Julkisyhtiöisejen tilanne on ollut heikko koronapandemiasta lähtien, eikä talouden suhdanne oletuonnut merkittävää helpotusta vuonna 2025.

Syvä alijäämä, verkkainen talouskasvu sekä muum muassa korko- ja valuuttajohdannaisiin liittyvät käteisvakuuksien tarpeen kasvu nostaa julkisen velan tänä vuonna yli 89 prosenttiin suhteessa bruttokansantuoteseen. Vielä vuonna 2008 Suomen julkisen velan määrä oli noin 35 prosenttia.

Valtio otti velkaa n. 3,5 miljardia euroa enemmän velkaa kuin vuodelle oli budjetoitu. Sailaksen leikkauslista syksyllä 1992, Suomen taloustilanne oli niin synkkä, että velanhoitomenot uhkasivat nousta kolmannekseen valtion menoista. Silloin säästettiin parissa vuodessa yhteensä runsaat 35 miljardia markkaa, nykyrahassa noin kymmenen miljardia euroa.

Kuntatalouden edelleen kiristyessä valtakunnallisesti kaupungin talouden vastuullinen hoitaminen korostuu entisestään.

Verotulot ovat kuntien merkittävin tulonlähde. Selvää on ettei kuntien verorahoitus riitä kuntahallinnon kasvaviin paineisiin. Verovuodet eivät myöskään ole veljiä keskenään.

Verotulojen heikko kehitys on kaupungin tulorahoituksen isoin riski, joka liittyy työttömyyteen ja talouden elpymiseen. Elinkeino- ja työllisyyspalveluilla on yhä suurempi merkitys kunnan talouteen. TE -palveluiden voidaan todeta siirtyneen kunnan hoidettavaksi alirahoitettuna

Lisäksi

Ikääntyvä väestö

Harjavallassa on syntynyt tällä hetkellä 12 lasta (tieto 8.6.)

Väkiluvun muutokset

Työttömyyden kasvu

Lähi-idän kriisi voi pahentua ja pitkittyä tai tilanne ratkeaa nopeasti

Puolustushankinnat ja niiden toimistusten ajoitus aiheuttavat merkittävää epävarmuutta julkisyhteisöjen erityisesti valtionhallinnon alijäämään

Kaikista maailmalla tapahtuvista tai kaupungin mahdollista riskeistä Harjavallassa on elinvoimaa ja kaikki mahdollisuudet ponnistaa pinnalle, pitkäjänteisellä työllä talouden tasapainotuksella, investoinneilla sekä elinkeino- elämän kohentuminen sekä rakentaminen saa uutta vauhtia

Tärkeää on huomioida lisäksi koko Satakunnan uudenlainen ”pöhinä” joka tuo varmasti jokaiselle jotain hyvää.

Olen joskus vuosia sitten puheessani sanonut, että nyt tartis tehdä jotain, nyt voin sanoa, että tekemisen meinikki on kova. Ehkäpä myös mustien joutsenien joukkoon eksyy muuta valkoinen joutsen.

Tarkastuslautakunta kiittää koko kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä kaupunkilaisten hyväksi tehdystä ansiokkaasta työstä vuoden aikana.

Lisäksi tarkastuslautakunta haluaa kiittää kaikkia tarkastuslautakunnan arvioiteihin osallistuneita tahoja sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita virkamiehiä

Oikein hyvää kesää kaikille, nyt on hetki aikaa rentoutua sekä hieman kuitenkin katsoa taakse päin ja huomata ensimmäinen vaalikausi on takana
Kerätään jokainen voimia tulevaan syksyyn ja auringon energiaa

Tarkastuslautakunta 8.6.2026

Tuija Ketola, Tanja Uusi-Kraapo, Mikko Heinola, Timo Lukka ja Pekka Jortikka